

The Model of the Budgeting Administration in Congruent with the State of Basic Education Institutions under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 4

Boonlert Taneerat

Ph.D. (Educational Administration), Candidate
Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

Anotai Prasan

Ed.D. (Educational Administration), Lecturer
Department of Educational Administration, Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

Kitikorn Suntaranuruk

Ph.D. (Agricultural Economics), Lecturer
Faculty of Management Science, Nakhon Pathom Rajabhat University

Received : July 25, 2018 / **Revised :** September 26, 2018 / **Accepted :** October 2, 2018

Abstract

The purposes of this research were to find out the current state and the problem; to present; and to verify the propriety and possibility of the model of the budgeting administration in congruent with the state of basic education institutions under Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 4. The sample of this study was administrators, and teachers of budgeting administration in the 105 schools. The statistics for data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation.

Research findings were as follows 1) the current state and the problem of the budgeting administration in congruent with the state of basic education institutions under Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 4 revealed that the overall current state of the budgeting administration was at the high level. The part of the administration with the highest level of the current state was the finance administration and the lastly, supply administration. The overall problem of the budgeting administration was at the low level. The part of the administration with the highest level of problems was supply administration and the lastly, accounting administration. 2) the model of the budgeting administration in congruent with the state of basic education institutions under Nakhon Si Thammarat primary educational service area office 4 revealed that the models which are consistent with the budgeting administration are reforming, cost - efficient, innovation and personal. Especially, the part of supply administration, it used a supply team or advisors or educational service officers. It means that the budgeting administration achieved the purpose and does not affect teaching and budgeting administration in the school. 3) The result of the verification was proper, useful and consistent with judicial committee, 7 standards of finance management and the process of budgeting administration. The overall state was at the highest level and the possibility was at the highest level.

Keywords: Model, The Budgeting Administration, Basic Education Institutions

รูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้อง กับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

บุญเลิศ ธาณิรัตน์

ปร.ด. (การบริหารการศึกษา), นักศึกษาปริญญาเอก

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

อโนทัย ประสาน

ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา), อาจารย์

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

กิตติกร สุนทรานุรักษ์

Ph.D. (Agricultural economics), อาจารย์

คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

วันรับบทความ : 25 กรกฎาคม 2561 / วันแก้ไขบทความ : 26 กันยายน 2561 /

วันตอบรับบทความ : 2 ตุลาคม 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา เพื่อนำเสนอรูปแบบ และเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของรูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานบริหารงบประมาณ จำนวน 105 โรงเรียน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า การบริหารงบประมาณโดยรวมมีระดับการปฏิบัติจริงในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานการเงินมีระดับการปฏิบัติจริงสูงสุด ด้านการบริหารงานพัสดุมีระดับการปฏิบัติจริงต่ำสุด และการบริหารงบประมาณโดยรวมมีระดับปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหาร งานพัสดุมีระดับปัญหาในการปฏิบัติสูงสุด ด้านการบริหารงานบัญชีมีระดับปัญหาในการปฏิบัติต่ำสุด 2) รูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า รูปแบบที่สอดคล้องเป็นรูปแบบที่มีการปรับโครงสร้าง พัฒนาศักยภาพ ลดขั้นตอน ใช้นวัตกรรม โดยเฉพาะรูปแบบการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ใช้นวัตกรรมโดยการตั้งพัสดุเป็นทีม หรือใช้ที่ปรึกษา หรือใช้หน่วยงานต้นสังกัดทำแทน จะทำให้การใช้งบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์ไม่กระทบต่อการปฏิบัติภารกิจหลักของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา 3) ผลจากการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด สอดคล้องกับขอบข่ายการบริหารโรงเรียนนิติบุคคล มาตรฐานการจัดการการเงิน 7 ด้าน และกระบวนการบริหารงานงบประมาณ ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหารงบประมาณ, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคนให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีคุณภาพทั้งในสังคมปัจจุบันและในอนาคต คุณภาพของการจัดการศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการดำรงชีวิตของคนในชาติ จากวิเคราะห์ผลการทดสอบระดับชาติ (NT) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สอวทศ) เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4, 2558) พบว่าคุณภาพนักเรียนไทยมีแนวโน้มต่ำลงทุกปี ทั้งที่มีการปฏิรูปการศึกษามาแล้วหลายครั้ง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงเป็นภารกิจที่ทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างเร่งด่วน

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากที่สุด เพราะเป็นหน่วยปฏิบัติที่กระทำกับนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายโดยตรง โดยมีครูซึ่งเป็นบุคลากรในสังกัดของสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของสถานศึกษาย่อมส่งผลโดยตรงต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและการพัฒนาของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษา

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาของรัฐ ซึ่งมีจำนวนมากกระจายไปทุกพื้นที่ของประเทศ สถานศึกษาแต่ละแห่งมีขนาดมีบริบทที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งเป็นสถานศึกษาส่วนใหญ่ของประเทศในขณะนี้ มีปัญหาในการบริหารจัดการเพราะมีบุคลากรจำกัดต้องดำเนินการทั้งงานหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องปฏิบัติงานสนับสนุน โดยเฉพาะการบริหารงานงบประมาณ เช่นเดียวกันกับสถานศึกษาใหญ่ (อิทธิพล สุขจริง, 2552) จำเป็นต้องใช้ครูในการปฏิบัติงานการบริหารงานงบประมาณ และงานสนับสนุนอื่น ๆ ทำให้กระทบต่อการปฏิบัติงานหลักและงานสนับสนุนก็ไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะงานสนับสนุนที่ต้องใช้เวลาและความรู้ความสามารถเฉพาะ เช่น การบริหารงบประมาณ เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา พบว่าสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานไม่แตกต่างกัน สภาพปัจจุบันและปัญหาของสถานศึกษาขาดการดำเนินงานตามกระบวนการงบประมาณอย่างจริงจัง ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณไม่มีประสิทธิภาพ (พรจันทร์ พรศักดิ์กุล, 2550 และ นิยม โพธิ์ทอง, 2550) การพัฒนาด้านการจัดทำบัญชีการเงินของให้กับสถานศึกษาขนาดเล็กยังไม่เพียงพอ (อิทธิพล สุขจริง, 2552) ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงบประมาณให้ครูผู้สอนทำหน้าที่แทนครูต้องทำงานสอน มีเวลาเตรียมการสอนน้อยลง (ภูมิภาคินศม์ อิสสระยางกุล, 2554) การบริหารการเงินต้องปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนด ควรพัฒนาครูให้มีความรู้เชิงปฏิบัติในการบริหารบัญชีและต้องทำให้ครบถ้วนถูกต้องเป็นปัจจุบัน การบริหารพัสดุควรศึกษาและปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนด (ทิพรัตน์ จันทนา, 2552) จึงกล่าวได้ว่าการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันยังมีปัญหาในการปฏิบัติด้านต่าง ๆ ทั้งตัวบุคลากรผู้ปฏิบัติและกระบวนการ ที่ใช้รูปแบบการบริหารงบประมาณที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นการนำระเบียบไปสู่การปฏิบัติที่ไม่ครอบคลุมและสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารงบประมาณที่มีให้สอดคล้องกับสภาพข้อจำกัดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณ ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4
3. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

ผู้วิจัยสังเคราะห์เนื้อหาใช้เป็นกรอบในการศึกษาจากแนวคิดขอบข่ายงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนนิติบุคคล มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles และกระบวนการงบประมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานบริหารงบประมาณ ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 105 โรงเรียน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า จำนวน 4 ฉบับ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาในการปฏิบัติของการบริหารจัดการงบประมาณ การบริหารงานการเงิน การบริหารงานบัญชี และการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขอบข่ายงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนนิติบุคคล มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles และกระบวนการงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการปฏิบัติจริงในปัจจุบัน และระดับปัญหาในการปฏิบัติของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะที่ 2 การนำเสนอรูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบโดยการใช้องค์ประกอบของรูปแบบ นำผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา และข้อเสนอจากการจัดประชุมกลุ่ม (Focus Group) ของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ มากำหนดขั้นตอนและวิธีการขององค์ประกอบ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยระดับสถานศึกษา 4 คน ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 4 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนารูปแบบด้านการวิจัย ด้านงบประมาณ และด้านบริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบการวิเคราะห์

เนื้อหา ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขอบข่ายงานบริหารงบประมาณของโรงเรียนนิติบุคคล มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles และกระบวนการงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแปรตาม ได้แก่ รูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

ผู้วิจัยตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผู้ที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตรวจสอบตามองค์ประกอบของรูปแบบ ผู้ตรวจสอบเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 5 ปี ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานบริหารงบประมาณ แยกตามองค์ประกอบของรูปแบบ องค์ประกอบละ 10 คน รวม 40 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า จำนวน 4 ฉบับ คือ การบริหารจัดการงบประมาณ การบริหารงานการเงิน การบริหารงานบัญชี และการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ 7 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 การจัดทำร่างรูปแบบ

ขั้นที่ 1 การกำหนดกรอบความคิดเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณและเกี่ยวกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช

เขต 4 โดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบงานการเงิน ครูที่มอหมายให้รับผิดชอบงานบัญชี และครูได้รับมอหมายให้ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่พัสดุ รวมโรงเรียนละ 4 คน และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

ขั้นที่ 3 จัดทำร่างรูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการนำข้อมูลจากผลการวิจัย ขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 มาจัดทำร่างรูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำเสนอรูปแบบฉบับร่าง

ระยะที่ 2 การปรับปรุงรูปแบบ

ขั้นที่ 4 ศึกษาความเหมาะสมและประโยชน์ของร่างรูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการจัดประชุมกลุ่ม (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 คน ระดับสถานศึกษา 4 คน ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 4 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการพัฒนา รูปแบบ ด้านการวิจัย ด้านงบประมาณ และด้านบริหารสถานศึกษาจำนวน 4 คน

ขั้นที่ 5 ปรับปรุงและนำเสนอร่างรูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการนำข้อเสนอและความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและประโยชน์ ของการร่างรูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้จากการสนทนากลุ่มในขั้นที่ 4 มาปรับปรุงร่างรูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบ

ขั้นที่ 6 ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประเมินด้วยการสอบถามผู้ที่มีประสบการณ์ด้านงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ไม่น้อยกว่า 5 ปี ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาที่รับผิดชอบกลุ่มงบประมาณ ครูที่รับผิดชอบงานการเงิน ครูผู้ที่มีมอหมายให้รับผิดชอบงานบัญชี และครูผู้ได้รับมอหมายให้ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่พัสดุ กลุ่มละ 10 คน รวม 40 คน

ขั้นที่ 7 ปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการนำผลการประเมินความเหมาะสม และความ เป็นไปได้ตรวจร่างรูปแบบมาปรับปรุงและจัดทำเป็นรูปแบบและสรุปเขียนรายงานการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 4 ฉบับดังนี้ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามการปฏิบัติและปัญหาการบริหารงานงบประมาณ ฉบับที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติและปัญหาการบริหารงานการเงิน ฉบับที่ 3 แบบสอบถามการปฏิบัติและปัญหาการบริหารงานบัญชี และฉบับที่ 4 แบบสอบถามการปฏิบัติและปัญหาการบริหารงานพัสดุ และสินทรัพย์ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ และแบบวิเคราะห์เอกสารงบประมาณของสถานศึกษา จำนวน 1 ฉบับ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาหลักการ แนวคิด จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดประเด็นสอบถามครอบคลุมเนื้อหา งานบริหารงบประมาณ กระบวนการงบประมาณ และมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles 3) สัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร 4) ร่างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญการบริหารสถานศึกษา การจัดทำงบประมาณ และการสร้างเครื่องมือวิจัย จำนวน 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามตัวแปร ใช้ดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index : CVI) เกณฑ์ข้อคำถามมีค่า CVI ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป (Polit & Beck, 2012) ได้ ค่าเฉลี่ย $I - CVI = 0.99$ และค่า $S - CVI/UA = 0.95$ หาความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่าง 30 ตัวอย่าง ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach (1970) ได้ ได้ค่า Cronbach's Alpha แบบสอบถามในภาพรวมทั้งฉบับ = .997 และ 5) สร้างแบบวิเคราะห์เอกสารงบประมาณของสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บและรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ 1) การรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอความร่วมมือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ออกหนังสือขอความร่วมมือ

การให้ข้อมูลของสถานศึกษาในสังกัด จัดส่งและรับแบบสอบถามคืน 2) การรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวิเคราะห์เอกสาร และ 3) การรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มจัดประชุมกลุ่ม (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติหาค่าความถี่และหาค่าร้อยละ ข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเอกสารและการสนทนากลุ่มใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณ การบริหารงานการเงิน การบริหารงานบัญชี และการบริหารงานพัสดุ ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีระดับการปฏิบัติจริงในปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.53) ด้านการบริหารงานการเงินมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.56) และการบริหารงานพัสดุมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.82) และเมื่อจำแนกรายด้านปรากฏ ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ ภาพรวม พบว่า ระดับการปฏิบัติจริงในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.65) สถานศึกษามีการนำเสนอแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อขออนุมัติต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.73) และสถานศึกษา นำส่งสำเนารายงานเงินคงเหลือประจำวัน ฅวันสิ้นเดือนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.44$, S.D. = 1.21) ภาพรวมรายประเด็น พบว่า การจัดสรรงบประมาณมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.81) และการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.79)

2) ด้านการบริหารงานการเงินภาพรวม พบว่า ระดับการปฏิบัติจริงในปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.56) สถานศึกษาจัดกิจกรรมคุณธรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดเพื่อช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.74) และ สถานศึกษานำเงินที่ได้รับจากการขายแบบรูปรายการส่งเป็นรายได้แผ่นดินมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.63$, S.D. = 2.17) ภาพรวมรายประเด็น พบว่า การบริหารเงินรายได้แผ่นดินมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 1.49) และการควบคุมภายในด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.90)

3) ด้านการบริหารงานบัญชีภาพรวม พบว่า ระดับการปฏิบัติจริงในปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.68) สถานศึกษาออกใบเสร็จรับเงินและบันทึกรายการรับเงินในทะเบียนคุมเงินนอกงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนโครงการสนับสนุนการจัดการศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.48) และสถานศึกษาออกใบเสร็จรับเงินและบันทึกรายการรับเงินในทะเบียนคุมเงินนอกงบประมาณประเภทเงินรายได้สถานศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.57$, S.D. = 2.11) ภาพรวมรายประเด็น พบว่า การจัดทำบัญชีเกี่ยวกับเงินงบประมาณมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.58) และการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.76)

4) ด้านการบริหารงานพัสดุภาพรวมพบว่ามีระดับการปฏิบัติจริงในปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.82) สถานศึกษาวางระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัดและคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.57) และสถานศึกษาซื้อด้วยวิธีพิเศษตามวิธีการแต่ละกรณีมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.98$, S.D. = 2.15) ภาพรวมรายประเด็น พบว่า การควบคุมพัสดุมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.81) และการจำหน่ายพัสดุมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.79)

1.2 ปัญหาของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีระดับปัญหาในการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.49$, S.D. = 0.51) การบริหารงานพัสดุมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.12$, S.D. = 0.99) และการบริหารงานบัญชีมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ($\bar{X} = 1.04$, S.D. = 0.73) เมื่อจำแนกรายด้านปรากฏ ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ พบว่า ระดับปัญหาในการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.69$, S.D. = 0.68) สถานศึกษาใช้ข้อมูลจากการคำนวณต้นทุนผลผลิตในการวางแผนได้

อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 1.14) และ สถานศึกษามีการนำเสนอแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อขออนุมัติคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 0.81$, S.D. = 1.08) ภาพรวมรายประเด็น พบว่า การวางแผนงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 1.98$, S.D. = 0.65) และการจัดสรรงบประมาณมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.35$, S.D. = 0.97)

2) ด้านการบริหารงานการเงิน พบว่าระดับปัญหาในการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.11$, S.D. = 0.54) สถานศึกษาส่งเอกสารหลักฐานการเบิกจ่ายงบลงทุนและรายการอื่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.06$, S.D. = 0.94) และสถานศึกษาจัดที่พักให้นักเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษาจัดอาหารให้นักเรียนซื้อวัตถุดิบมาประกอบอาหาร จ้างเหมาทำอาหาร หรือจ่ายเงินสดให้แก่ักเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 0.32$, S.D. = 0.58) ภาพรวมรายประเด็น พบว่า การบริหารเงินงบประมาณมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 1.28$, S.D. = 0.75) และ การบริหารเงินรายได้แผ่นดิน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 0.82$, S.D. = 0.74)

3) ด้านการบริหารงานบัญชี พบว่าระดับปัญหาในการปฏิบัติโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับน้อย ($\bar{X} = 1.04$, S.D. = 0.73) สถานศึกษำบันทึกรายการในทะเบียนคุมหลักฐานขอเบิกทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.01$, S.D. = 1.07) และ สถานศึกษำบันทึกรายการจ่ายตามหลักฐานการจ่ายในทะเบียนคุมที่เกี่ยวข้องเมื่อได้จ่ายเงินยุวกาชาดมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 0.44$, S.D. = 0.96) ภาพรวมรายประเด็น พบว่า การจัดทำบัญชีเกี่ยวกับเงินงบประมาณมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 1.80$, S.D. = 0.95) และการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับเงินรายได้แผ่นดินมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 0.96$, S.D. = 0.93)

4) ด้านการบริหารงานพัสดุ พบว่าระดับปัญหาในการปฏิบัติโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.12$, S.D. = 0.99) สถานศึกษำดำเนินการจัดซื้อ/จ้างวิธีสอบราคาตามขั้นตอนวิธีการ แนวทาง และระยะเวลา

ที่กำหนดมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 1.15) และ สถานศึกษาจัดซื้อ/จ้างวิธีกรณีพิเศษมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 0.91$, S.D. = 1.29) ภาพรวมรายประเด็น พบว่า การวางแผนกำหนดความต้องการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.47$, S.D. = 0.95) และที่ราชพัสดุ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.87$, S.D. = 1.30)

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบดังนี้

1) ชื่อรูปแบบ "รูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน"

2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (1) เพื่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีรูปแบบทางเลือกในการบริหารงบประมาณ (2) เพื่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เลือกใช้รูปแบบนี้สามารถใช้งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ (3) เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านงบประมาณของครูที่ใช้รูปแบบนี้มีผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยที่สุด

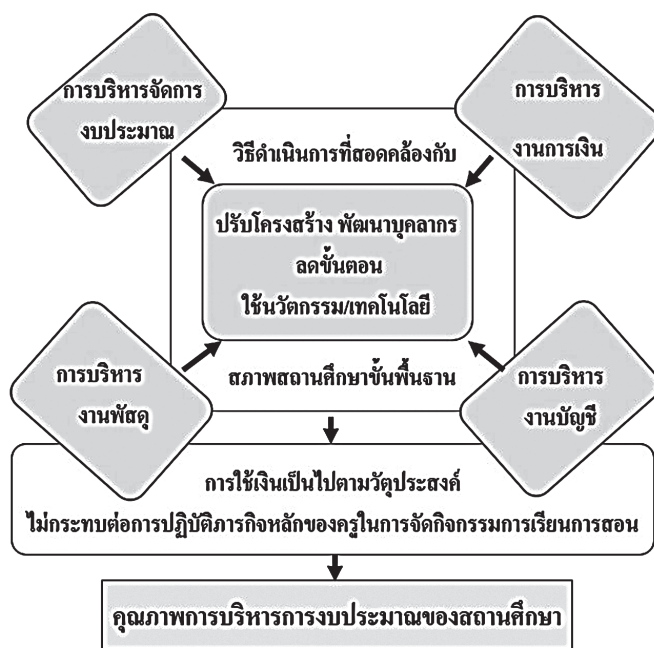
3) คุณลักษณะของรูปแบบเป็นรูปแบบทางเลือกมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพแต่ละสถานศึกษา วิธีดำเนินการสถานศึกษาเลือกใช้ได้ตามที่เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษาของตนเอง สอดคล้องกับระเบียบและกฎหมายใหม่หรือแนวทางที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดยึดความสำเร็จตามภารกิจหลักของสถานศึกษา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดรูปแบบ

4) องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารจัดการงบประมาณ การบริหารงานการเงิน การบริหารงานบัญชี และการบริหารงานพัสดุ

5) วิธีดำเนินการของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีวิธีการตามองค์ประกอบ ดังนี้

รูปแบบหลัก

รูปแบบการบริหารงบประมาณและการเงินที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการบริหารงบประมาณและการเงินที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

รูปแบบรายองค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการงบประมาณ ประกอบด้วย 4 รูปแบบ คือ 1.1) การจัดทำและเสนอของงบประมาณ 1.2) การระดมทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา 1.3) การจัดสรรและการวางแผนงบประมาณ 1.4) การติดตาม ตรวจสอบ การประเมินผล และรายงานผล

องค์ประกอบที่ 2 การบริหารงานการเงิน ประกอบด้วย 5 รูปแบบ คือ 2.1) การบริหารเงินงบประมาณ 2.2) การบริหารเงินนอกงบประมาณ 2.3) การบริหารเงินนอกงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป 2.4) การบริหารเงินนอกงบประมาณประเภทเงินรายได้สถานศึกษา 2.5) การบริหารเงินรายได้แผ่นดิน

องค์ประกอบที่ 3 การบริหารงานบัญชี ประกอบด้วย

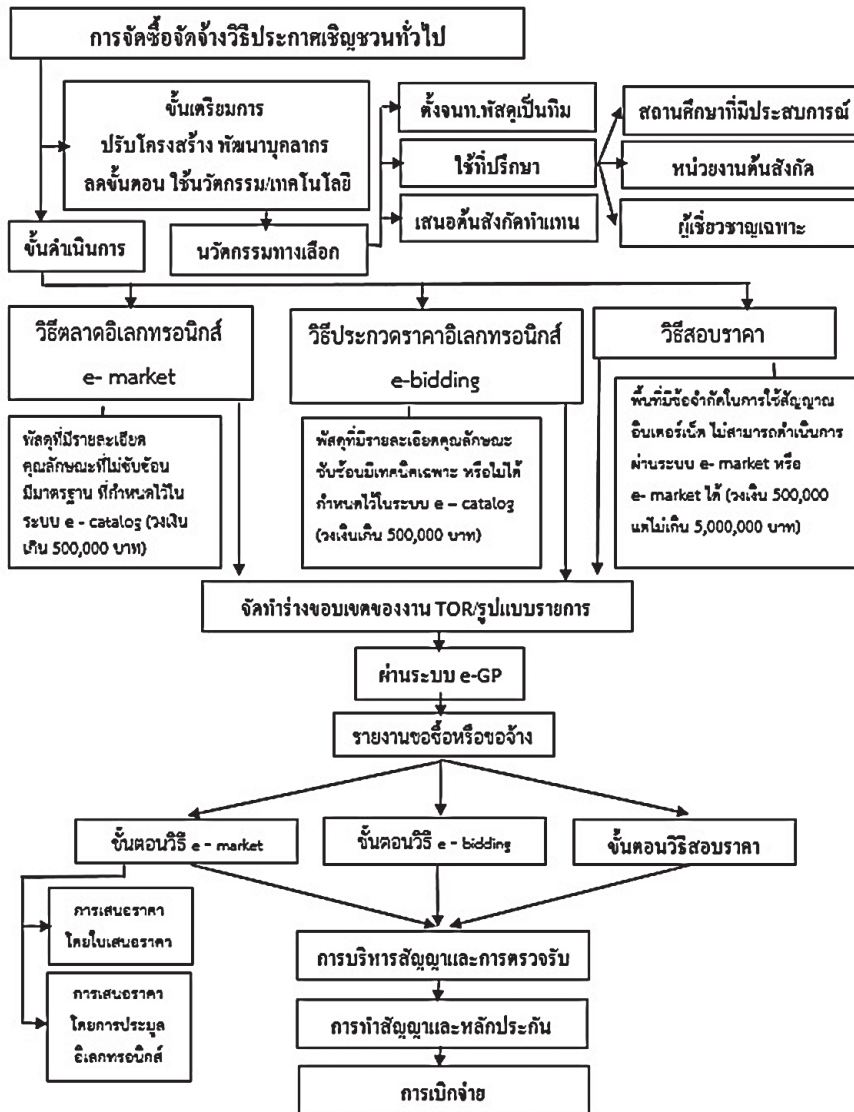
1 รูปแบบ คือ การบริหารงานบัญชี

องค์ประกอบที่ 4 การบริหารงานพัสดุ ประกอบด้วย

5 รูปแบบ คือ 4.1) การบริหารงานพัสดุ 4.2) การจัดซื้อจัดจ้างวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป 4.3) การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีคัดเลือก 4.4) การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง 4.5) ที่ราชพัสดุ

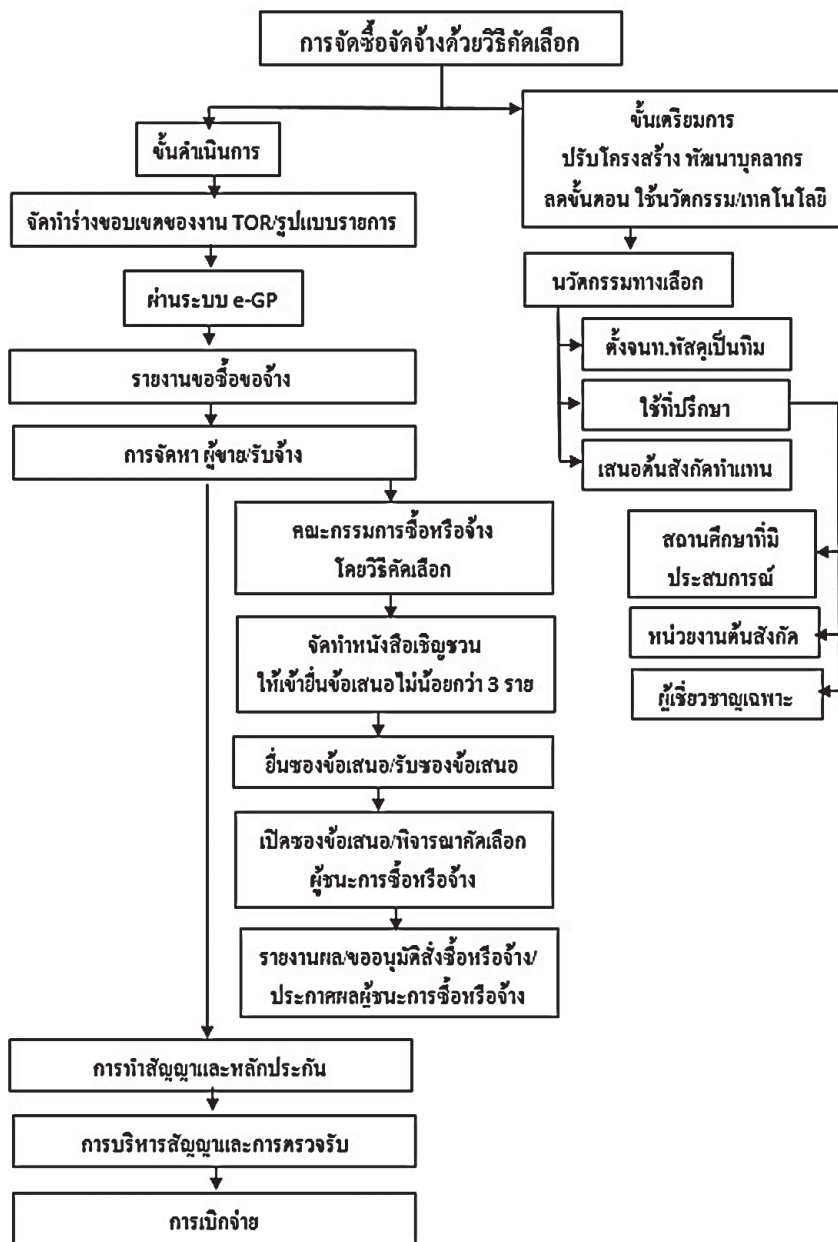
รูปแบบที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติของสถานศึกษา ตามการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา คือ รูปแบบตามองค์ประกอบที่ 4 การบริหารงานพัสดุ โดยเฉพาะการจัดหาพัสดุซึ่งมี 3 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป

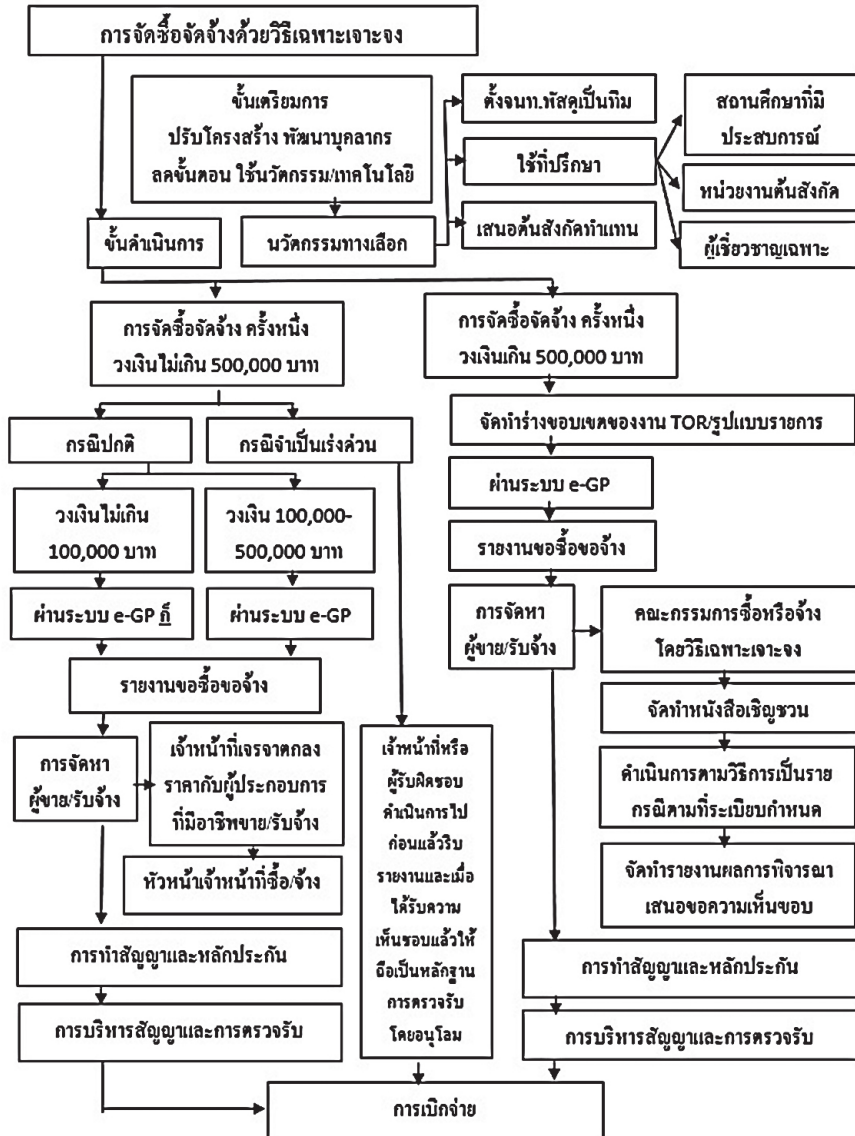
ภาพประกอบ 2 รูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป

2. รูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีคัดเลือก

ภาพประกอบ 3 รูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีคัดเลือก

3. รูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง

ภาพประกอบ 4 รูปแบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง

6) แนวทางการประเมินผลรูปแบบมีการสำรวจความคิดเห็นผู้ปฏิบัติในสถานศึกษาที่นำรูปแบบไปใช้

7) คำอธิบายประกอบรูปแบบมีขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานตามสภาพสถานศึกษา

8) เงื่อนไขของรูปแบบ เป็นรูปแบบที่ยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพสถานศึกษา และระเบียบใหม่

3. การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ภาพรวมทุกข้อพบว่า ความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.95 และความเป็นไปได้อีกมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.95 ภาพรวมรายข้อพบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ

อภิปรายผล

1) สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลวิจัยพบว่า การบริหารงบประมาณด้านการบริหารงานการเงินมีการปฏิบัติจริงในสภาพปัจจุบันสูงสุด การบริหารงานพัสดุมีระดับปัญหาในการปฏิบัติสูงสุด สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการบริหารงานการเงิน เกี่ยวกับการควบคุมการเงิน บัญชี การใช้เงิน การเก็บรักษาเงินและการรายงานผล และการบริหารงานพัสดุ การใช้ประโยชน์ทรัพย์สิน การจัดทำทะเบียน การจัดหา และการควบคุมพัสดุ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4, 2556) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรจันท์ พรศักดิ์กุล (2550) ซึ่งได้ศึกษารูปแบบกระบวนการงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า การดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการงบประมาณ การจัดทำ การอนุมัติ การบริหาร และการประเมินผล มีปัญหาในการปฏิบัติ ครูขาดแรงจูงใจในการทำงาน และการมีส่วนร่วมในกระบวนการงบประมาณน้อย นอกจากนั้น จูริกันต์ กองคำ (2555) ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาพบว่าการใช้แนวทางการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ใช้เกณฑ์มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles ช่วยให้การบริหารการเงิน การควบคุมงบประมาณถูกต้อง เกริกฤทธิ์ พวงสมจิตร (2555) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน พบว่า การบริหารงบประมาณ งานบัญชี และงานพัสดุ หน่วยงานต้องจัดประชุมเชิงปฏิบัติการครูที่รับผิดชอบ

งานการเงิน บัญชี และงบประมาณ และมีการติดตามตรวจสอบ รายงานผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง สรุปโดยภาพรวมของสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารงบประมาณ สถานศึกษามีการปฏิบัติจริงด้านการบริหารพัสดุต่ำกว่าด้านอื่นและมีปัญหาในการปฏิบัติสูงกว่าด้านอื่น อาจสืบเนื่องมาจากการดำเนินการด้านพัสดุโดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้างมีความยุ่งยากและมีเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด ส่วนด้านอื่น ๆ มีการปรับให้สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา เช่น ด้านการบัญชีมีการปรับรูปแบบใช้เฉพาะสถานศึกษา การปฏิบัติด้านการเงินบางประเภทกำหนดเป็นแนวปฏิบัติของสถานศึกษาโดยเฉพาะ ส่วนด้านพัสดุมิมีการดำเนินการเหมือนทุกหน่วยงาน ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะมีข้อยกเว้นหรือปรับระเบียบการบริหารพัสดุให้ใช้สำหรับสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา หรือจัดให้มีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการด้านนี้ ตามหลักคิดที่ว่าจัดคนให้เหมาะสมกับงาน หรือปรับงานให้สอดคล้องกับความสามารถของคนจะทำให้การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) รูปแบบการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นรูปแบบที่ผสมผสาน ขอบข่ายงานบริหารงบประมาณ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน (ชัยสิทธิ์ เถลิ้มประเสริฐ, 2544) และกระบวนการงบประมาณ (สำนักงานคลังจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2553) ผลวิจัยพบว่า เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับการได้เรียนรู้ร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารของครูและผู้บริหาร (สมจิตร ยะจอม, 2554) มีการใช้หลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม ส่งผลให้ครูร่วมกันทำงานเป็นทีม มีความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น (พรจันท์ พรศักดิ์กุล (2550) โดยภาพรวมแล้วเป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินการในองค์ประกอบที่มีปัญหาตามสภาพ ปัจจุบันปัญหาของสถานศึกษาในการบริหารงบประมาณ คำนึงถึงสภาพและข้อจำกัดของผู้ปฏิบัติงานโดยการปรับโครงสร้าง พัฒนาบุคลากร ลดขั้นตอน และใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อให้การใช้งบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ไม่กระทบต่อการปฏิบัติภารกิจหลักของครู ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำรูปแบบการบริหารงบประมาณจากการวิจัยนี้ไปใช้เป็นรูปแบบทางเลือกในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 ควรนำผลการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการสนับสนุนการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.3 ควรนำรูปแบบการบริหารงบประมาณจากการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างทางเลือกให้ผู้ปฏิบัติในสถานศึกษาสังกัดอื่นที่มีสภาพและบริบทใกล้เคียงกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 ควรกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

2.2 ควรจัดให้มีการพัฒนาครูผู้ได้รับมอบหมาย

ให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง

2.3 ควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลติดตามงบประมาณให้มากขึ้น โดยกำหนดตัวชี้วัดหรือรูปแบบการรายงานที่สามารถระบุถึงผลลัพธ์จากการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการวิจัยติดตามและประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงบประมาณสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อแก้ไขปรับปรุงต่อไป

3.2 ควรทำการวิจัยในรูปแบบการบริหารงบประมาณหลายๆวิธีเพื่อหาข้อสรุปและสร้างทางเลือกให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้รูปแบบได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.3 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการจัดการความรู้เกี่ยวกับกระบวนการงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนเข้าถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับงบประมาณของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- เกริกฤทธิ์ พวงสมจิตร. (2555). *การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชัยสิทธิ์ เฉลิมประเสริฐ. (2544). *มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles กับการทำงานงบประมาณฉบับใหม่*. กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- ฐิรกานต์ กองคำ. (2555). *การดำเนินการบริหารงบประมาณสถานศึกษาในเครือข่ายสายเหนือลุ่มพันธ์ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทิพรรัตน์ จันทนา. (2552). *การบริหารงบประมาณโดยใช้วัฏจักรคุณภาพของเดิมมีงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิยม โพธิ์ทอง. (2550). *การศึกษากาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- พรจันท์ พรศักดิ์กุล. (2550). รูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภูมิภาคนิคม อีสระยางกุล. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารงบประมาณและการเงินในอนาคตสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมจิตร ยะจอม. (2554). การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. (2556). รายงานสรุปผลการปฏิบัติงานตรวจสอบประจำปีงบประมาณ 2556. นครราชสีมา: หน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครราชสีมา เขต 4.
- _____. (2558). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2558. นครราชสีมา: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครราชสีมา เขต 4.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรการบริหารจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2558). แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค
- สำนักงานคลังจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2553). คู่มือการปฏิบัติงานกระบวนการบริหารงบประมาณ. ประจวบคีรีขันธ์: กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการ สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มวิชาการด้านการคลังการบัญชี สำนักงานคลังจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
- อิทธิพล สุขรัง. (2552). การศึกษาสภาพการพัฒนาการบริหารงบประมาณของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- Cronbach, L.J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. New York : Harper and Row Publishers.
- Polit, D. F., & Beck, C.T. (2012). *Nursing Research: Generating and assessing evidence for nursing practice*. (9th ed). Philadelphia : PA : Lippincott Williams & Wilkins.